

1. søndag efter trinitatis

Salmevalg

745: Vågn op og slå på dine strenge

598: O Gud, du ved og kender

614,1-5: Far, verden, far vel

614,6-9: Far, verden, far vel

14: Tænk, at livet koster livet

Dette hellige evangelium skriver evangelisten Lukas

En i skaren sagde til Jesus: ”Mester, sig til min bror, at han skal skifte arven med mig.” Men han svarede: ”Menneske, hvem har sat mig til at dømme eller skifte mellem jer?” Og han sagde til dem: Se jer for og vær på vagt over for al griskhed, for et menneskes liv afhænger ikke af, hvad det ejer, selv om det har overflod.” Og han fortalte dem en lignelse: ”Der var en rig mand, hvis mark havde givet godt. Han tænkte ved sig selv: Hvad skal jeg gøre? For jeg har ikke plads til min høst. Så sagde han: Sådan vil jeg gøre: Jeg river mine lader ned og bygger nogle, som er større, og dér vil jeg samle alt mit korn og alt mit gods. Og jeg vil

sige til mig selv: Så, min ven, du har meget gods liggende, nok til mange år. Slå dig til ro, spis, drik og vær glad! Men Gud sagde til ham: Din tåbe, i nat kræves dit liv af dig. Hvem skal så have alt det, du har samlet? Sådan går det den, der samler sig skatte, men ikke er rig hos Gud.”

Prædiken

Rigdom er enten noget vi modtager eller rager til os. Og der er stor forskel på rigdommen. Ikke så meget på indholdet af rigdommene; men i høj grad på det sind, der besidder dem. Den rigdom, vi modtager, er frelse; den rigdom, vi rager til os, er fortabelse.

For 4500 år siden byggede Egypterne tre kæmpe pyramider; den ene større end den anden. De er måske verdens kendteste bygningsværker; og bygningsværkerne er jo gravmonumenter, som faraonerne lod opføre til sig selv, så de havde et værdigt sted at blive stedt til hvile. Det var en bedrift ud over det sædvanlige at bygge de pyramider; og meningen med dem var måske at stræbe efter udødeligheden; men de er i lige så høj grad

monumenter over faraonerne rigdom og magt. I den Egyptiske mytologi var Faraos gudernes repræsentant på jord, og han besad derfor en uhyggelig stor magt. Og den magt blev så blandt andet stadfæstet i opførelsen af disse enorme bygningsværker, der har forundret verden lige siden. De store pyramider er for længst blevet plyndret for deres rigdomme af gravrøvere mange år før, de første arkæologer undersøgte dem; der er aldrig fundet nogen mumie eller noget gravgods i pyramiderne; men jeg kan huske, at jeg engang så en dokumentar om Tutankhamons grav, der er meget velbevaret, fordi den i årtusinder lå gemt under det tørre egyptiske ørkensand. Her fandt man en lille, beskeden trækasse, og på trækassen stod der: Denne kasse holdt Tutankhamon af at lege med som barn. Jeg synes, det var meget rørende. Det er i og for sig ikke overraskende, at han holdt af at lege med en trækasse, men det er overraskende, at hans efterladte valgte at lægge trækassen i hans grav. Men det, der rørte mig, var i højere grad det her med, at vi mennesker, trods vores vidt forskellige vilkår og historier er så ens. Jeg har også en af

de her små trækasser, fra jeg var barn, hvor man kan putte små træklodser i forskellige former og farver ned i kassen gennem nogle huller, der passer til klodsernes former. Jeg legede meget med den som barn, og i dag leger min egne børn med den. Det er da forunderligt.

De Egyptiske pyramider er enorme gravmonumenter. Men hvis vi kunne se den døde mumie, der lå i sin kiste i gravkammeret, ville vi se et menneske som alle andre. ”Nøgen kom han ud af moders liv, nøgen går han bort, som han kom.” Sådan beskriver Prædikerens Bog menneskets vilkår. Paulus beskriver det på en lignende måde: ”Tomhændet kom vi til verden, og tomhændet skal vi gå ud af den.” Faraonerne fik store rigdomme med i deres grav; også i danske bronzealdergravhøje kunne man ofte finde ret store rigdomme, som man mente fulgte med den døde til de dødes rige. Men bibelen fortæller en anden historie: Det kan nok være, at du har samlet meget ind i løbet af dit liv, men det er værdiløst, når du er død. Det duer ikke til andet end at ligge ubrugt i graven. Rigdom kan vi ikke tage med os i døden; den rige, siger

Prædikeren, ”får intet ud af sit slid, som han kan tage med sig. Ja, dette er et slemt onde; ganske som han kom, går han bort. Hvad udbytte har han af at slide for vinden? Han æder alle sine dage op i mørke og stor kval, i lidelse og ærgrelser.” Kan I se fortabelsen? Fortabelse er altid at ville have mere. Fortabelse er at opleve en ustandselig længsel efter noget, vi aldrig kan opnå eller være. Vi kan godt blive rige, det er ikke et uopnåeligt ønske for os, men rigdom avler mistro og frygt, så vi må beskytte vores rigdom med sikkerhedssystemer, der begrænser vores frihed, og som ofte alligevel skal sikkerhedstjekkes af andre sikkerhedssystemer. Den rigdom, vi rager til os, er fortabelse, fordi rigdommen kan flænse vores sjæl og forgifte os med sin griskhed.

I sit modsvar til griskheden fortalte Jesus lignelsen om den rige bonde, der var grisk og ville skabe en geskæftig forretning af sin jord. Han arbejdede hårdt og samlede store rigdomme, som han gemte i endnu større og større lader. Og når han så en dag mente at have nok, ville han slå sig til ro, spise, drikke og være glad. Men samme nat døde

han, og alt, hvad han havde skrabet sammen, stod tilbage som et tomt og trist minde om et liv, der hele tiden lå ude i fremtiden. ”Når jeg er rig,” sagde bonden, ”så vil jeg spise, drikke og være glad”. Pointen er naturligvis, at et menneske ikke har behov for overflod for at spise, drikke og være glad. Mennesket har blot behov for nogle ganske basale ting: mad og drikke, tryghed og godt selskab. Det har ikke ændret sig de sidste 2000 år. Så længe vores basale behov er opfyldt, så kan vi spise, drikke og være glade. Men griskhed kan være en farlig gift, for griskhed kan få os til at stræbe efter alt det, som vi tror, vi har brug for, men som i grunden er meningsløst den dag, vi skal dø. Griskhed kan forgifte vores sind, så vi mister glæden over alle de rigdomme, vi har, og så glemmer vi taknemmeligheden for alt det, vi fik givet.

For rigdom er enten noget vi modtager eller rager til os. Den rigdom, vi modtager, er frelse; den rigdom, vi rager til os, er fortabelse.

Også den rige bonde i lignelsen fortabes. Din tåbe, siger Gud, I nat kræves dit liv af dig. Hvem skal så have alt det,

du har samlet? Og så siger Jesus til sidst følgende sætning: ”Sådan går det den, der samler sig skatte, men ikke er rig hos Gud.”

Og så er det store spørgsmål – i lignelsens logik – hvad vil det sige at være rig hos Gud? Jamen det er jo *det*, vi allerede er! Vi er rige hos Gud. Vi *har* allerede modtaget en så vældig rigdom, at det burde vække den dybeste taknemmelighed i os. Og jeg kan vel ikke sige det bedre end Prædikeren: ”Det er godt og rigtigt at spise og drikke og nyde frugten af alt det, et menneske slider med under solen i det korte liv, Gud har givet ham; det er hans løn. At Gud giver menneskene rigdom og formue og giver dem mulighed for at nyde den og få deres løn og glæde sig i deres slid, det er en gave fra Gud.”

Men pyramiderne har stået der i 4500 år som en vidnesbyrd om menneskelig griskhed. Jeg tænker, at det er et smukt og skønt budskab, der ligger i læsninger til denne søndag, 1. søndag efter trinitatis. Hvor skønt det budskab end er, så står de pyramider endnu, og de bliver stadig større, højere og flottere. Vi bliver nemlig ved med

at rage til os. Vi tror, vi ved, at det ikke gør os lykkelige; men når vi ser naboens drivhus, så skal vi også have et drivhus, og helst et, der er større. Reklamebureauerne er eksperter i at vække længsler i os efter noget, vi ikke anede, vi havde behov for. Men det er jo ikke reklamebureauernes skyld. Det er os, der lader os lokke; det er os, der længes; det er os, der vil rage til os. Og når vi har raget til os, så skal vi først have lås på døren, så skal vi have alarm på huset, og så begynder vi at se mistænkeligt efter varevogne på polske plader. For der er andre, der vil have fingre i det, vi har raget til os. I alt det, vi ærligt og redeligt har tjent, og som vi burde kunne nyde frugten af i trygge omgivelser.

Jo, vi forstår godt teksterne, og vi tror, vi ved, at den rigdom, vi rager til os, ikke gør os lykkelige; men det er jo ikke fordi, vi handler på den viden. Og så alligevel. Så lå der alligevel en simpel trækasse i Tutankhamons grav. En lille trækasse, som han holdt af at lege med, da han var barn, og som måske var det mest værdifulde i hans gravkammer. Og måske er vi alligevel så heldige, at vi kan se ind i øjnene

på et andet menneske, nu og da, måske ligefrem ofte, og have en fornemmelse af, at det menneske elsker os. I hvert fald så er vi allerede rige. Vi bor i en rig verden; her er overflod. Og der er intet bedre end at spise, drikke og være glad; det er alligevel den eneste drøm, reklamerne reelt kan sælge os. Hvis vi da bare forstod, at det kan vi allerede, så ville alt være godt!

For rigdom er enten noget i modtager eller rager til os. Der er ingen forskel på indholdet af rigdommene; men der er i høj grad forskel på sindet, der besidder dem. Den rigdom, vi modtager, er frelse; den rigdom, vi rager til os, er fortabelse. Gud Helligånd: Lær os taknemmelighed for de rigdomme, Gud giver. Amen.

Kirkebøn

Vor Herre og vor Gud. Lad os ikke fare vild i vores længslers labyrint. Lad os ikke forgæves jage de drømme, der er meningsløs den dag, vi skal dø. Indgyd i os troen på din forunderlige nåde. Lad os erfare din kærligheds rigdom; og lad os så bære forkyndelsen om den

guddommelige rigdom ud til alle verdens ender. Vi ber dig, vor Herre og vor Gud, lær os taknemmelighed for de rigdomme, du giver. Lad os ikke gå til grunde i vores egen griskhed og selvhævdelse, men åben vore øjne så vi ser din kærlighed stråle ud af øjnene på vores næste.

Herre, vi beder dig for alle, der har fået magt og ansvar og viden betroet: Giv dem trosskab og visdom, så de forvalter mulighederne til gavn for de svage og til at tjene andre mennesker.

Vær hos os, når vi skal dø. Forbarm dig over os, giv os ikke løn som forskyldt, men skænk os en glædelig opstandelse til det evige liv, hvor du med Søn og Helligånd lever og råder fra evighed til evighed. Amen!